

УДК 657.424:658.871/.878

Шерстюк Олександр Леонідович

*доктор економічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу обліку та оподаткування
ННЦ «Інститут аграрної економіки»*

Sherstiuk Oleksandr

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Leading Researcher of the Accounting and Taxation Department
NSC "Institute of Agrarian Economics"*
ORCID: 0000-0002-9866-511X

Дем'яненко Тетяна Євгенівна

*молодший науковий співробітник відділу обліку та оподаткування
ННЦ «Інститут аграрної економіки»*

Demianenko Tetiana

*Junior Researcher of the Accounting and Taxation Department
NSC "Institute of Agrarian Economics"*
ORCID: 0000-0002-8536-027X

DOI: 10.25313/2520-2294-2024-12-10589

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАПИТІВ ІНВЕСТОРІВ

INTEGRATED REPORTING IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING INVESTOR'S INFORMATION REQUESTS

Анотація. Вступ. Одним з механізмів удосконалення методичних та організаційних підходів до оптимізації інформаційного забезпечення діяльності осіб, які використовують дані про зміст та результати діяльності підприємства для досягнення власних економічних, соціальних та інших цілей є підготовка підприємством інтегрованої звітності. Її показники здатні забезпечити широке коло користувачів розумінням не лише основних характеристик змісту і результатів діяльності підприємства, але й характеру, змісту і параметрів впливу на неї зовнішніх і внутрішніх чинників.

Зокрема, це стосується можливості здійснювати інвестиційні проекти, які можуть принести власникам ресурсів (інвесторам) додатковий зиск від їх передачі підприємству. Іншими словами, при створенні інтегрованої звітності необхідно враховувати інтереси потенційних та реальних інвесторів, які володіють необхідним капіталом і за певних умов можуть надати його підприємству.

Метою дослідження, результати якого викладені у статті, визначаються удосконалення методики підготовки інформації інтегрованої звітності як джерела забезпечення інформаційних потреб інвесторів.

Матеріали і методи. Під час виконання наукового дослідження використовувалася інформація, що стосується особливостей реалізації очікувань інвесторів та міститься у даних опитувань суб'єктів інвестиційної діяльності, фінансовій та управлінській звітності підприємств, а також у наукових публікаціях, підготовлених вітчизняними і закордонними науковцями і практикуючими фахівцями за підсумками попередніх досліджень.

Інформація була опрацьована з використанням загальнонаукових та спеціалізованих методичних прийомів, зокрема: бібліографічного аналізу, анкетування, абстрагування, класифікації тощо.

Результати. Визначено, що інтегрована звітність має враховувати необхідність подання інформації, яка стосується вибору та виконання потенційними та реальними інвесторами заходів оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Зокрема, це стосується даних про діяльність підприємства, зовнішні та внутрішні чинники його функціонування, а також вибору та формалізації критеріїв інвестиційної привабливості. До таких показників інтегрованої звітності пропонується відносити: параметри господарської діяльності та її результатів, визначених на підставі даних про ресурси

підприємства та джерела їх утворення, доходи та витрати; показники, що характеризують процеси управління та їх ефективність на основі визначення та оцінювання управлінських рішень та роботи окремих виконавців господарських операцій; дані щодо реагування системи управління на вплив зовнішнього середовища діяльності підприємства; критичні значення результатів обчислення показників, які можуть бути використані для ідентифікації та застосування критеріїв інвестиційної привабливості.

Включення відповідних показників до форм інтегрованої звітності надасть можливість інвесторам отримати дані, необхідні для визначення можливості досягнення цілей інвестування, що може бути покладене в основу щодо продовження чи припинення існуючих інвестиційних проектів та початку нових.

Перспективи. Предметом подальших досліджень мають стати аспекти визначення та оцінювання суттєвості даних з точки зору їх впливу на рішення відповідних користувачів, а також – визначення оптимального співвідношення між важливістю даних, які мають бути включені до звітних форм, та витратами на їх отримання

Ключові слова: інвестори, інтегрована звітність, інвестиційна привабливість, чинники діяльності підприємства, критерії інвестиційної привабливості, інформаційні потреби інвесторів.

Summary. Introduction. One of the mechanisms for improving methodical and organizational approaches to optimizing the information provision of activities of persons who use data on the content and results of the enterprise's activities to achieve their own economic, social and other goals is the preparation of integrated reporting by the enterprise. Its indicators are able to provide a wide range of users with an understanding of not only the main characteristics of the content and results of the enterprise's activity, but also the nature, content and parameters of the influence of external and internal factors on it.

In particular, this concerns the possibility of implementing investment projects that can bring additional profit to the owners of resources (investors) from their transfer to the enterprise. In other words, when creating integrated reporting, it is necessary to take into account the interests of potential and real investors who have the necessary capital and, under certain conditions, can provide it to the enterprise.

The purpose of the research, the results of which are presented in the article, is to improve the methodology for preparing integrated reporting information as a source of meeting investors' information needs.

Materials and methods. During the execution of the scientific research, information related to the specifics of the realization of investors' expectations was used and contained in the data of surveys of subjects of investment activity, financial and management reporting of enterprises, as well as in scientific publications prepared by domestic and foreign scientists and practitioners based on the results of previous research.

The information was processed using general scientific and specialized methodological techniques, in particular: bibliographic analysis, questionnaires, abstraction, classification, etc.

Results. It was determined that integrated reporting should take into account the need to provide information related to the selection and implementation by potential and actual investors of measures to assess the investment attractiveness of an enterprise. In particular, this concerns data on the activities of the enterprise, external and internal factors of its functioning, as well as the selection and formalization of investment attractiveness criteria. Such indicators of integrated reporting are proposed to include: parameters of economic activity and its results, determined on the basis of data on the resources of the enterprise and the sources of their formation, income and expenses; indicators characterizing management processes and their effectiveness based on the definition and evaluation of management decisions and the work of individual executors of economic transactions; data on the response of the management system to the influence of the external environment of the enterprise's activities; critical values of the results of calculating indicators that can be used to identify and apply investment attractiveness criteria. The inclusion of relevant indicators in the forms of integrated reporting will allow investors to obtain the data necessary to determine the possibility of achieving investment goals, which can be used as a basis for continuing or terminating existing investment projects and starting new ones.

Prospects. The subject of further research should be the aspects of determining and assessing the materiality of data from the point of view of their impact on the decisions of relevant users, as well as determining the optimal ratio between the importance of data that should be included in reporting and the costs of obtaining them.

Key words: investors, integrated reporting, investment attractiveness, factors of enterprise activity, criteria of investment attractiveness, investors' information needs.

Постановка проблеми. Формування капіталу підприємств здійснюється за рахунок надходження відповідних ресурсів з двох основних джерел: від інвесторів та позикодавців. Використання кожного з них надає суб'єкту господарювання можливість отримання певного набору економічних, соціальних, юридичних та інших видів переваг, реалізація яких сприятиме досягненню операційних (здійснення

окремих проектів), тактичних (отримання конкурентних переваг) та стратегічних (покращення добробуту власників) цілей діяльності. Водночас, залучення інвестиційних та позикових ресурсів вимагає здійснення певного набору заходів невідворотного характеру (зокрема — пов'язаних з дотриманням чинного законодавства), внаслідок чого підприємство може понести додаткові витрати, зазнати впливу

нормативно-правового регулювання, здійснити перебудову організаційних та функціональних аспектів діяльності і, як наслідок, змінити власне становище на ринках ресурсів та збуту власної продукції або послуг.

Зокрема, залучення додаткових інвестицій може призвести до зменшення боргового навантаження на активи підприємства, збільшення можливостей маневрування активами, що перебувають у його розпорядженні, оптимізації процесів прийняття управлінських рішень тощо. Водночас, суб'єкти оперативного управління будуть змушені переглядати юридичні зобов'язання підприємства не тільки в контексті формалізації умов отримання інвестиційних ресурсів, але й реагувати на необхідність перегляду балансу інтересів між необхідністю розподілу отриманого прибутку та допуском до прийняття рішень додаткових суб'єктів, визнавати свою готовність до перерозподілу відповідальності між різними рівнями управління діяльністю та окремими виконавцями, а також — до урізноманітнення інформаційних потреб осіб, що вже є інвесторами або лише мають намір ними стати.

У власну чергу, реальні та потенційні інвестори зацікавлені у своєчасному отриманні повної достовірної інформації щодо фінансового стану підприємства, результатів його діяльності, ефективності використання ресурсів тощо. Отримання відповідної інформації безпосередньо пов'язане з зацікавленістю інвесторів у здатності підприємства забезпечувати їм надходження додаткового зиску у форматі позитивної динаміки економічних результатів, наявності достатнього майнового потенціалу, покращення становища підприємства на ресурсних ринках, реалізації конкурентних переваг, що сприятиме зростанню оціночних характеристик його інвестиційної привабливості.

Зважаючи на це, інвестори зацікавлені в одержанні інформації, що охоплюватиме різні аспекти функціонування підприємства. Така інформація повинна мати комплексний характер, ґрунтуватися на загальноприйнятних засадах і принципах і містити сукупність фінансових і не фінансових даних, що характеризують як зміст та результати діяльності, так і чинники, від яких вони залежать. Іншими словами, інформація, яку прагнуть отримувати реальні та потенційні інвестори, має забезпечувати їх достатньою кількістю даних, на основі яких можуть бути формалізовані, належним чином обґрунтовані та впроваджені рішення, що визначають зміст інвестиційного процесу.

Зазначена інформація, переважно, формується в системі бухгалтерського обліку підприємств, і стосується характеристик його активів, джерел їх створення, отриманих доходів та пов'язаних з ними витрат. До цих основних даних для оприлюднення додаються особливості управлінських стратегій, що реалізуються на підприємстві, описові характеристики середовища діяльності підприємства, його організаційної та функціональної структури, а в деяких

випадках — формалізована незалежним аудитором впевненість у достовірності наданої інформації.

Як правило, відповідні дані систематизуються та розкриваються у формах фінансової звітності. Вони мають параметри, які визначають фізичне існування підстав для визнання кожного з елементів, їх вартісне вимірювання, підстави та ознаки класифікації, методи подання і розкриття. Водночас, низка показників в інтересах інвесторів може потребувати більшої конкретизації чинників, під впливом яких вони формалізовані у звітних формах. Зокрема, це може стосуватися ефективності використання окремих активів, від якої залежатиме можливість і швидкість отримання ефекту від інвестицій, існування юридичних та інших обмежень на використання активів, економічної та організаційної ефективності здійснення окремих господарських операцій та проектів, з рештою — політика залучення інвесторів та роботи з ними.

Інформація щодо наведених та інших аспектів є суттєвою, тобто може вплинути як на факт, так і на зміст рішень потенційних і реальних інвесторів. Проте, не всі дані містяться у формах публічної фінансової звітності, оскільки концептуальні основи її підготовки не передбачають висвітлення аспектів діяльності, що не є предметом зацікавленості лише однієї окремо взятої групи користувачів. Водночас, такі дані можуть міститися у внутрішніх звітах управлінського характеру, які не є обов'язковими як для створення, так і для розкриття зовнішнім користувачам.

Зазначене дає підстави констатувати необхідність розширення можливостей реалізації інформаційних запитів інвесторів за рахунок даних, що розкриваються у звітних формах. Одним з механізмів для вирішення окресленої проблеми є використання інтегрованої звітності, змістовні характеристики якої охоплюють не лише фінансові дані, але й сукупність не фінансових параметрів. При цьому, спосіб їх розкриття має передбачати не просто констатацію набору характеристик, але й висвітлення їх взаємозалежності та взаємообумовленості, пояснення причинно-наслідкових зв'язків, здійснення певних заходів щодо прогнозування тощо.

Викладене обумовлює актуальність дослідження особливостей врахування інформаційних потреб інвесторів під час підготовки інтегрованої звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування показників інтегрованої звітності наукових досліджень набуває все більшого значення як предмет наукових досліджень, результати яких знаходять відображення у наукових публікаціях. Зокрема, В. М. Жук [3], Н. А. Мамонтова, В. М. Луцишина [5], С. М. Семенова, О. М. Шпирко [9], В. В. Томчук [11], А. В. Фесенко [12], К. А. Стефанеску (C. A. Stefanescu) [21], Г. Зеннаро (G. Zennaro), Г. Горацца (G. Corazza), Ф. Занін (F. Zanin) [23] та інші характеризують у публікаціях роль інтегрованої звітності в забезпеченні інформаційних очікувань суспільства в цілому та

його окремих груп. При цьому, інтегрована звітність, переважно, розглядається як один з напрямків розвитку системи бухгалтерського обліку, на основі даних якої формуються показники звітних форм фінансового, статистичного, фіскального, управлінського та іншого виду.

Все більше зростання інформаційних потреб суспільства та ролі бухгалтерського обліку в їх задоволенні сприяло створенню стандартизованого набору організаційних та методичних засад підготовки, систематизації та розкриття даних на основі загальноприйнятної концептуальної основи підготовки інтегрованої звітності [19].

В контексті сприяння реалізації економічних інтересів на основі даних інтегрованої звітності, науковці та практикуючі фахівці розробляють методичні підходи до її підготовки, виходячи з характеру участі зацікавлених суб'єктів в економічних процесах (М. Ю. Карпушенко, Т. Лінлін [4], А. Чуєнков, С. Король [13], А. Хусін (А. Houcine), М. Зітуні (М. Zitouni), С. Сраїрі (S. Srairi) [18] та ін.), галузевих параметрів (Ю. А. Опанасюк [6], М. Проданчук, Н. Шевчук, І. Годнюк [7], та ін.), діяльності користувачів (О. Л. Шерстюк, Т. Є. Дем'яненко [15], В. В. Шкроміда, Н. Я. Шкроміда, Т. М. Гнатюк [16], А. Уаль (А. Wahl), М. Чаріфзаде (М. Charifzadeh), Ф. Дьєвенбах (F. Diefenbach) [22] та ін.) тощо.

Особлива увагу в наукових публікаціях приділена аспектам формування інформації інтегрованої звітності, що може бути використана в інтересах потенційних та реальних інвесторів. При цьому, в наукових публікаціях автори розкривають зміст інформації, в отриманні якої зацікавлені інвестори (О. О. Алексейчук [1], С. Й. Гончар [2], Т. Г. Рзаєва, Р. О. Гавриш [8], М. Бредфорд (М. Bradford), Дж. Б. Ірп (J. V. Earp), П. Ф. Уільямс (P. F. Williams) [17] та ін.), виходячи зі змістовних характеристик рішень, які можуть бути прийняті, та їх наслідків (Л. І. Семенчук, С. О. Мороз [10], О. Л. Шерстюк [14], В. Палеа (V. Palea) [20]) тощо.

Таким чином, зазначені та інші автори дослідили широкий спектр проблем, пов'язаних з підготовкою інформації інтегрованої звітності, необхідної для обґрунтування, прийняття, реалізації економічних рішень та оцінювання їх результатів, в тому числі — суб'єктами інвестиційної діяльності. Водночас, вважаємо, що результати попередніх досліджень, оприлюднені в наукових публікаціях, свідчать про необхідність конкретизації певних методичних аспектів щодо ідентифікації інформаційних запитів потенційних та реальних інвесторів та їх формалізації у звітних формах, що ґрунтуються на даних системи бухгалтерського обліку, зокрема — інтегрованої звітності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Зважаючи на викладене, метою статті визначається удосконалення методики підготовки інформації інтегрованої звітності як джерела забезпечення інформаційних потреб інвесторів.

Виклад основного матеріалу. Інформація, яку використовують потенційні та реальні інвестори, стосується різних аспектів відповідної складової фінансово-господарської діяльності. Як правило, сукупність очікувань суб'єктів інвестиційної діяльності узагальнюються терміном «інвестиційна привабливість», який можна визначити як «характеристика можливості (або імовірності) шляхом внесення інвестицій у підприємство адекватно розв'язувати завдання, необхідні для досягнення цілей інвестування» [14, с. 11]. Виходячи з цього, формуються інформаційні запити інвесторів, які стосуються дані щодо зовнішніх та внутрішніх чинників інвестиційної привабливості. Такі дані мають бути оцінені з точки зору інтересів інвесторів на основі критеріїв інвестиційної привабливості (рис. 1).

Саме на підставі сформованих та формалізованих критеріїв інвестиційної привабливості підприємства формується перелік даних, в отриманні яких зацікавлені потенційні та реальні інвестори для формування, обґрунтування, реалізації та оцінювання результатів впровадження рішень, пов'язаних з внесенням власних ресурсів у форматі інвестицій, зміни їх обсягів, визначення підприємств як об'єктів інвестування тощо.

Отже, інформаційні потреби інвесторів ґрунтуються на їх зацікавленості в даних, на основі яких за набором певних критеріїв може бути ідентифікована та оцінена відповідність їх інтересів фактичним обставинам функціонування підприємства. Такі дані мають різну природу, оскільки характеризують як внутрішні обставини, які визначаються самим підприємством, так і обставини, на яке підприємство впливати не може, проте, змушене реагувати у форматі рішень, які приймаються управлінським персоналом.

Така інформація може стосуватися, насамперед, характеристик діяльності підприємства, її результатів, а також чинників, які впливають на зазначені параметри. На нашу думку, відповідні дані можуть бути поділені на декілька груп.

До першої групи мають бути віднесені показники, що характеризують діяльність підприємства як об'єкт інвестиції. Зокрема, це стосується ресурсів підприємства, джерел їх створення, результатів діяльності в цілому та за окремими елементами, а також — ефективності функціонування підприємства в цілому, його підрозділів, суб'єктів прийняття рішень тощо.

Наразі, зазначені показники містяться, переважно, у формах фінансової звітності підприємств. Їх особливість полягає, з одного боку, у розкритті даних у динаміці, з іншого — виключно в абсолютних величинах. Водночас, фінансова звітність містить показники, які є найбільш узагальненими в контексті розкриття інформації з урахуванням вимог застосовуваної концептуальної основи.

Натомість, інвестори часто зацікавлені в деталізації окремих показників фінансової звітності.

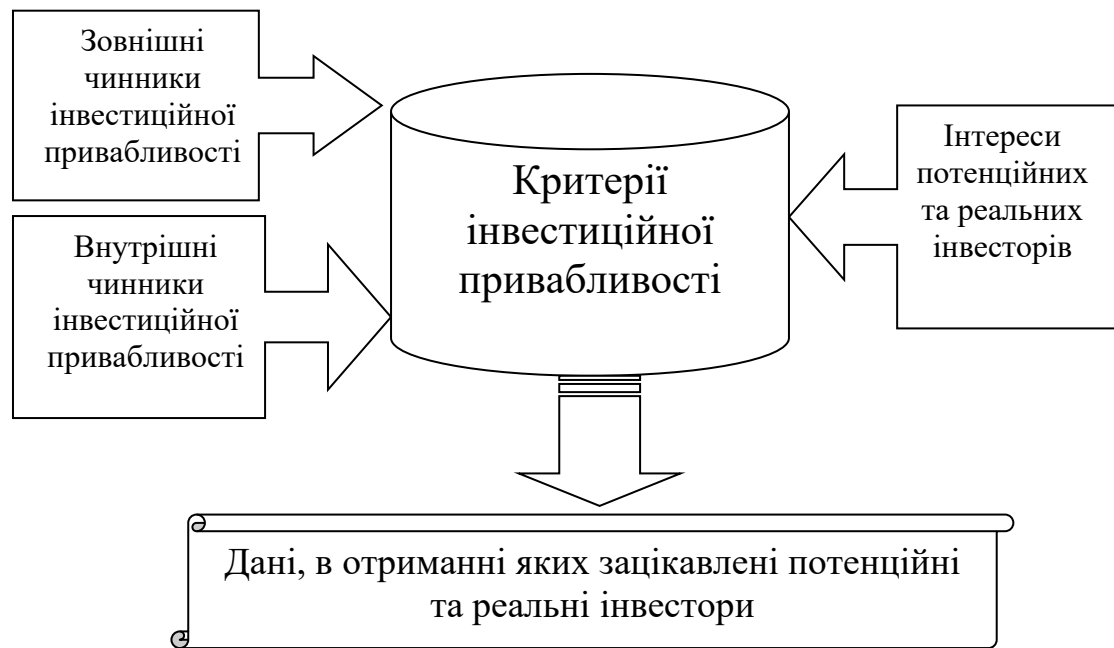

Рис. 1. Алгоритм формування інформаційних запитів інвесторів
Джерело: авторська розробка на підставі [14, с. 12]

Наприклад, це стосується структури активів (необоротні та поточні, їх види, функціональне призначення, географічна локація, існування повних чи обмежених прав володіння, користування та розпорядження, тривалості існування тощо), зобов'язань (вимоги щодо терміновості погашення, вартість використання, умов забезпечення тощо), власного капіталу (способи формалізації, умови розрахунків з інвесторами, способи та умови контролю діяльності чи впливу на неї тощо), а також доходів і витрат, які визначають формування фінансові результати діяльності.

Також показники фінансової звітності часто використовуються інвесторами для обчислення різних видів коефіцієнтів, на підставі яких може бути формалізована оцінка здатності підприємства генерувати необхідний обсяг грошових потоків, своєчасно та у повному обсязі розраховуватися з кредиторами, зменшувати ризики, пов'язані з конвертацією немонетарних активів у грошові кошти, забезпечувати оптимальний рівень фінансової стійкості, вартості залученого капіталу, мінімізувати витрати шляхом збільшення ефективності використання ресурсів тощо.

Зазначені показники, в яких зацікавлені потенційні та реальні інвестори, мають розрахункову природу. При цьому, як алгоритм, так і результати розрахунків та їх тлумачення мають суб'єктивну природу, що ґрунтується на застосуванні суджень окремих виконавців та користувачів.

Зважаючи на це, пропонуємо включати відповідні показники як окремий блок інформації в інтегрованій звітності. На нашу думку, це вирішить низку проблем організаційного та методичного характеру як в контексті розкриття інформації у звітних фор-

мах, так і для реалізації інформаційних інтересів користувачів, зокрема — інвесторів.

Насамперед, розкриття у формах інтегрованої звітності значень розрахункових показників буде ґрунтуватися на універсальних вимогах концептуальної основи її підготовки. Це стосуватиметься формалізованого переліку показників, значення яких мають бути обчислені, що дозволить забезпечити порівнюваність інформації, підготовленої підприємствами різних організаційно-правових форм, обсягів діяльності та географічної локації.

У застосовуваній концептуальній основі має бути також визначений універсальний алгоритм обчислення кожного показника, що сприятиме однозначному розумінню як отриманих значень, так й даних різних підприємств, використаних при підготовці інтегрованої звітності. Зазначене дозволить уникнути розбіжностей в методиці розрахунків, що сприятиме підвищенню співставності даних, що характеризують зміст і результати функціонування різних підприємств.

Вважаємо за доцільне також визначати у концептуальній основі підготовки інтегрованої звітності спільний горизонт історичних даних, тобто — встановлення мінімальної кількості періодів, за даними яких можуть виконуватися розрахунки зазначених та інших показників.

Зазначене сприятиме підвищенню інформативності даних фінансово-майнового стану підприємств, результатів та ефективності їх функціонування в контексті реалізації інформаційних потреб інвесторів як однієї з груп користувачів інтегрованої звітності, виходячи з їх зацікавленості в отриманні без додаткових витрат на моделювання і обчислення

низки показників, пов'язаних з прийняттям рішень щодо підготовки і впровадження нових інвестиційних проєктів, продовження або припинення існуючих, регулювання обсягу задіяних інвестиційних ресурсів, джерел і форм їх залучення до проєкту тощо.

Варто також відзначити, що інвестори зацікавлені не лише в отриманні певного результату інвестування, але й у мінімізації терміну такого отримання. Саме на основі розрахункових показників існує можливість обчислити прогностичні значення періодів, по завершенні яких очікуваний результат може бути досягнутий.

Водночас, включення відповідних даних до форм інтегрованої звітності дасть можливість підвищити і її універсальність, виходячи з припущення щодо корисності зазначених показників не лише для інвесторів, але й для кредиторів та інших груп користувачів.

До другої групи пропонуємо відносити показники, які характеризують зміст, характер і параметри впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на діяльність підприємства.

Особливістю відповідних даних є те, що вони прямо чи опосередковано можуть визначати не лише значення параметрів діяльності підприємства як об'єкта інвестування, але й можливість та обставини їх формування.

Зокрема, результати діяльності підприємства залежать від обсягу та структури використаних ресурсів, ефективності їх використання в господарських процесах, вартості їх придбання, важливості з точки зору дотримання формалізованої технології тощо. Зазначене, у власну чергу, визначається, переважно, з урахуванням управлінських рішень відповідальних осіб, дотримання вимог технологічних процесів виконавцями, а також — параметрів інформаційних потоків, які створюються та функціонують для забезпечення господарської діяльності.

Водночас, процеси, що відбуваються на підприємстві, зазнають постійного впливу зовнішніх обставин. Так, обсяг і вартість ресурсів підприємства залежать від його становища на відповідних

ринках, зміст управлінських рішень визначається, серед іншого, вимогами нормативно-правових документів, здатність реалізувати готову продукцію пояснюється її відповідністю запитам споживачів, юридичними, екологічними, соціальними обмеженнями тощо (рис. 2).

Як свідчить рис. 2, показники діяльності та її результатів є наслідками впливу управлінських рішень, які є способом формалізації впливу внутрішніх чинників. Насправді, з одного боку управлінські рішення є підставою створення внутрішнього середовища функціонування підприємства (структури, визначення політик і процедур реалізації його місії та досягнення цілей, формування заходів, їх впровадження, оцінювання результатів та внесення відповідних коригувань тощо). З іншого боку, управлінські рішення формуються та впроваджуються вже як механізм функціонування самого середовища на основі необхідності досягнення визначених цілей і завдань з урахуванням формалізованих політик і процедур. Тому показники, які мають міститися в інтегрованій звітності та стосуються змісту діяльності підприємства та її результатів, є наслідками реалізації управлінських рішень, тобто — наслідками функціонування внутрішнього середовища.

Зважаючи на це, інвестори зацікавлені в отриманні інформації щодо змісту і характеру управлінських рішень, їх доцільності та результативності. Відповідні дані, як правило, являють собою предмет комерційної таємниці і не містяться в публічній звітності, зокрема в інтегрованій. Проте, зацікавлені користувачі інформації, зокрема інвестори, можуть оцінити певні параметри за показниками діяльності підприємства, а також — за підсумками проведення незалежного аудиту. Зокрема, звіт аудитора містить його професійне судження стосовно існування системи, функціонування та ефективності системи внутрішнього контролю підприємства. Зазначене також є предметом оцінювання з боку суб'єктів внутрішнього аудиту, про що інформуються суб'єкти найвищого рівня управління, серед яких часто можуть бути ідентифіковані реальні інвестори.

Рис. 2. Параметрична модель господарської діяльності підприємства (в контексті інформаційних потреб інвесторів)
Джерело: авторська розробка

Результати роботи незалежного аудитора є, як правило, публічними, оскільки звіт аудитора є невід'ємною складовою публічної звітності. Зважаючи на це, пропонуємо до її складу включати інформацію, щодо якої незалежний аудитор висловлює свою думку, але яка не включена до фінансової звітності, а саме: заяву керівництва щодо існування системи внутрішнього контролю та ефективності її функціонування.

Зазначена інформація для потенційних та реальних інвесторів сигналізує про існування умов, які сприяють чи перешкоджають отриманню значень результатів фінансових показників через механізм формування, обґрунтування та реалізації управлінських рішень. При цьому, інвестори мають отримати розуміння того, чи відповідають відповідні процеси попередньо встановленим та формалізованим алгоритмам.

Система управління діяльністю, оцінюючи фінансові та інші показники діяльності підприємства, його ресурсне забезпечення та ефективність, прагне забезпечити досягнення цілей діяльності підприємства протягом попередньо визначеного періоду часу. Механізм функціонування системи управління передбачає не лише механічне забезпечення планування діяльності, формування та впровадження управлінських рішень, отримання інформації щодо їх виконання та внесення необхідних коригувань.

Система управління функціонує під впливом зовнішніх чинників діяльності підприємства. Саме зовнішні чинники визначають особливості нормативно-правового регулювання діяльності, взаємовідносини підприємства з суспільством та його окремими групами (регулятори, кредитори, фіскальна служба, соціальні групи, профспілки, місцеві громади тощо), участь підприємства в реалізації державних програм, особливості розвитку територій та ін.

Інвестори завжди зацікавлені в отриманні розуміння перспектив діяльності підприємства як об'єкта інвестицій. В цьому контексті важливою є інформація щодо змісту зовнішніх чинників діяльності, характеру та величини їх впливу, природи (юридичної, соціальної, економічної, фіскальної, екологічної) тощо. Проте зазначена інформація якщо і розкривається у формах звітності, то має, як правило, нормативний або випадковий характер.

Саме тому вважаємо за потрібне рекомендувати до розкриття в інтегрованій звітності обставини, які прямо чи опосередковано впливають на діяльність підприємства і, як наслідок, на її результати.

До таких даних можуть бути віднесені характеристики системи оподаткування, що застосовується підприємством, динаміка валютних курсів та облікової ставки, характеристики розвитку ринків ресурсів та готової продукції, на яких працює підприємство, етапи розвитку продукту, який представляє підприємство клієнтам, існування юридичних обмежень на використання активів, вартість акцій підприємства на відкритих ринках тощо.

Хоча змістовні характеристики управлінських рішень мають важливе значення для розуміння як окремих господарських процесів, так і їх сукупності, в публічний простір, як правило, потрапляють лише їх наслідки, які відображаються у формах звітності, зокрема інтегрованої. Потенційні інвестори матимуть можливість оцінити такі наслідки або ґрунтуючись на фактичних показниках економічного потенціалу підприємства, які розкриваються через параметри доходів, витрат, ресурсів та джерел їх формування або розраховуються на їх основі, а також — на даних, формалізованих у звітах аудиторів щодо достовірності інформації. Проте більш детальну характеристику системи управління, в тому числі — ефективності її функціонування завжди матимуть реальні інвестори, які можуть впливати на діяльність підприємства або контролювати її.

Проблема полягає в тому, що така деталізація не міститься в інтегрованій звітності, до якої мають доступ будь-які користувачі публічної інформації. Натомість, реальні інвестори мають доступ до даних управлінського характеру, які не можуть бути включені до публічної звітності. Зважаючи на це, існує потреба певним чином врівноважити можливість отримання необхідних даних щодо внутрішніх чинників функціонування підприємства реальними та потенційними інвесторами за допомогою інтегрованої звітності.

Для цього пропонуємо у формах інтегрованої звітності розкривати основні параметри функціонування системи управління підприємств. Частково ця проблема вирішується через подання інформації у звіті про управління, проте ця форма не є обов'язковою для всіх підприємств. При цьому, зазначена інформація розкриває основні параметри політики системи управління активами, власним та позиковим капіталом, проте, не містить характеристик, на підставі яких може бути оцінена ефективність такої політики, а отже — і діяльності всієї системи управління.

Натомість, до інтегрованої звітності можуть бути включені зазначені характеристики, а саме — очікувані цілі, які планувалися для досягнення протягом звітного періоду, і характеристика ступеня їх фактичного досягнення. Відповідні дані мають бути охарактеризовані як за окремими сегментами діяльності підприємств, так і за її окремими складовими (хронологічними, географічними, функціональними тощо). Зазначене може дати можливість не лише інвесторам, але й іншим користувачами інтегрованої звітності отримати дані, на підставі яких можуть бути оцінені перспективи досягнення економічних та інших цілей і, в разі потреби — для прийняття необхідних управлінських рішень.

Третя група показників інтегрованої звітності, що може бути використана потенційними та реальними інвесторами, має охоплювати параметри, на основі яких інвестори формалізують критерії прийняття інвестиційних рішень.

Як свідчать результати досліджень, основою критеріїв інвестиційної привабливості є суб'єктивне визнання потенційними та реальними інвесторами можливостей отримання зиску протягом визначеного періоду. Проте, залежно від переваг інвесторів, інформаційною основою критеріїв можуть бути показники, які мають власні критичні значення. Їх прикладом може бути мінімальне значення співвідношення власного та запозиченого капіталу, питома вага ліквідних активів у їх загальному обсязі, рівень функціональної придатності основних засобів тощо. Зазначені показники можуть мати нормативні значення, які визначаються чинним законодавством (мінімальний розмір статутного капіталу), суб'єктами операційного управління (норма прибутку для окремих продуктів), параметрами функціонування (умови участі підприємства в реалізації державних програм), органами самоврядування та управління місцевими громадами (мінімальні відрахування на вирішення екологічних проблем) тощо. Досягнення відповідних значень супроводжується не лише прийняттям необхідних рішень органами оперативного управління підприємства, але й супроводжуються понесенням додаткових витрат, які є необхідними, а отже — невідворотними.

Зважаючи на це, інвестори мають враховувати відповідні дані під час формування критеріїв, на підставі яких формуються рішення щодо продовження або припинення інвестиційних проектів, створення нових проектів, внесення змін до існуючих та ін.

Водночас, інвестор має можливість на підставі даних про діяльність підприємства та про зовнішні і внутрішні чинники, що впливають на неї, розробити додатковий набір критеріїв інвестиційної привабливості. До таких критеріїв може бути географічна локалізація підприємства, наявність у нього певного виду активів (земельна ділянка, офісне приміщення, бази клієнтів тощо), зайняття певним видом діяльності (виробництво високовартісної або високотехно-

гічної продукції), її особливості (участь у процедурах державних закупівель), умови оподаткування тощо.

Зазначені дані, як правило містяться у публічних формах звітності, проте, на нашу думку, вони потребують більшої деталізації. Зокрема, пропонуємо розкривати величину активів, які використовуються в різних видах діяльності, розташовані в різних географічних локаціях, в реалізації державних програм та ін.

Також корисним для реалізації інформаційних потреб інвесторів пропонуємо розкривати в інтегрованій звітності результати заходів прогнозування, що виконуються управлінським персоналом, стосовно перспектив трансформації діяльності та її очікуваних наслідків. Відповідні показники дадуть змогу інвесторам робити припущення щодо можливостей отримання результатів інвестиційних проектів в майбутньому, зокрема — їх фінансових значень, тривалості реалізації, оцінювання поведінки управлінського персоналу тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, інтегрована звітність являє собою механізм задоволення широкого спектру інформаційних запитів потенційних та реальних інвесторів. Дані, які пропонуються до включення до звітних форм, дадуть можливість інвесторам брати до уваги не лише поточні фінансові характеристики підприємства та його діяльності, але й велику кількість не фінансових даних, що узагальнюють також внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства, та характеризують вплив різних груп чинників на інвестиційну привабливість.

Вважаємо, що подальші дослідження аспектів формування інтегрованої звітності як джерела інформації, яка використовується інвесторами, мають бути зосереджені на визначенні та оцінюванні суттєвості даних з точки зору їх впливу на рішення відповідних користувачів, а також — визначення оптимального співвідношення між важливістю даних, які мають бути включені до звітних форм, та витратами на їх отримання.

Література

1. Алексейчук О. О. Формування інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. Херсон, 2020. 214 с. URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/24c6a955-2d20-4ff4-b956-2d5a2bc483d4/content> (дата звернення: 20.12.2024).
2. Гончар С. Й. Формування моделей кредитно-інвестиційної політики в національній економіці: дис. ... д-ра філософії: 051. Львів, 2021. 234 с.
3. Жук В. М. Інтегрована звітність: ретроспектива і перспектива в Україні. *Облік і фінанси*. 2019. № 1(83). С. 20–27. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-20-27](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-20-27).
4. Карпушенко М. Ю., Лінлін Т. Інформаційне забезпечення інтегрованої звітності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1. С. 53–55. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-10>.
5. Мамонтова Н. А., Луцишина В. М. Інтегрована фінансова звітність: особливості формування та перспективи впровадження. *Економіка та підприємництво*. 2023. № 50. С. 163–172. https://doi.org/10.33111/EE.2023.50.MamontovaN_LutsyshynaV.
6. Опанасюк Ю. А. Методологічні основи оцінювання інвестиційної привабливості рекреаційного комплексу міських агломерацій. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2020. № 1. С. 16–24. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-2>.

7. Проданчук М., Шевчук Н., Годнюк І. Принципи формування інтегрованої звітності аграрних підприємств. *Вісник економіки*. 2024. № 1. С. 111–128. <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.01.111>.
8. Рзаєва Т.Г., Гавриш Р.О. Напрями оцінки інвестиційної привабливості регіону та їх наслідки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 4. Т. 1. С. 151–155. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-151-155>.
9. Семенова С.М., Шпирко О.М. Особливості підготовки інтегрованої звітності європейських компаній. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*. 2022. Вип. 52. С. 65–71. <https://doi.org/10.32703/2664-2964-2022-52-65-71>.
10. Семенчук Л.І., Мороз С.О. Інвестиційна привабливість підприємства та методи її оцінювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 898–901. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/186.pdf> (дата звернення: 25.12.2024).
11. Томчук В.В. Інтегрована звітність: новий етап у еволюції бухгалтерського обліку. *Фінанси, облік, банки*. 2017. № 1(22). С. 170–180. URL: <https://jpub.donnu.edu.ua/article/view/5026> (дата звернення: 25.12.2024).
12. Фесенко А.В. Генезис інтегрованого звітування зі сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. № 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-122>.
13. Чунков А., Король С. Оцінка капіталів в інтегрованій звітності. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2023. Т. 4(51). С. 202–217. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.2023.4115>.
14. Шерстюк О.Л. Контрольно-аналітичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості торговельних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2003. 25с. URL: https://www.researchgate.net/publication/382695990_Kontrolno-analiticni_aspekti_ocinki_investicijnoi_privablivosti_torgovelnih_pidpriemstv_Tekst_avtoref_dis_kand_ekon_nauk_080604 (дата звернення: 19.12.2024).
15. Шерстюк О.Л., Дем'яненко Т.Є. Інтегрована звітність в контексті інформаційного забезпечення бізнес-аналізу. *Облік і фінанси*. 2023. № 4(102). С. 39–46. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-39-46](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-39-46).
16. Шкроміда В.В., Шкроміда Н.Я., Гнатюк Т.М. Інтегрована звітність у контексті інформаційного забезпечення ключових стейкхолдерів. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Т. 2, № 18. С. 23–30. <https://doi.org/10.15330/apred.2.18.23-30>.
17. Bradford M., Earp J.B., Williams P.F. Understanding sustainability for socially responsible investing and reporting. *Journal of Capital Markets Studies*. 2017. No. 1, Vol. 1. P. 10–35. <https://doi.org/10.1108/JCMS-10-2017-005>.
18. Houcine A., Zitouni M., Srairi S. The impact of corporate governance and IFRS on the relationship between financial reporting quality and investment efficiency in a continental accounting system. *EuroMed Journal of Business*. 2022. No. 2, Vol. 17. P. 246–269. <https://doi.org/10.1108/EMJB-06-2020-0063>.
19. Integrated Reporting: International framework. URL: <https://integratedreporting.ifrs.org/international-framework-downloads/> (дата звернення: 26.12.2024).
20. Palea V. Accounting for sustainable finance: does fair value measurement fit for long-term equity investments? *Meditari Accountancy Research*. 2022. Vol. 30, No. 1. P. 22–38. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-07-2020-0965>.
21. Stefanescu C.A. (2022). Linking sustainability reporting frameworks and sustainable development goals. *Accounting Research Journal*. 2022. Vol. 35, No. 4. P. 508–525. <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2020-0196>.
22. Wahl A., Charifzadeh M., Diefenbach F. Voluntary adopters of integrated reporting—evidence on forecast accuracy and firm value. *Business Strategy and the Environment*. 2020. Vol. 29, No. 6. P. 2542–2556. <https://doi.org/10.1002/bse.2519>.
23. Zennaro G., Corazza G., Zanin F. The effects of integrated reporting quality: a meta-analytic review. *Meditari Accountancy Research*. 2024. Vol. 32, No. 7. P. 197–235. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-09-2023-2175>.

References

1. Alekseychuk, O.O. (2020). Formuvannia investytsiinoho potentsialu staloho rozvytku ahroprodovolchoi sfery rehionu [Formation of investment potential for sustainable development of the agro-food sector of the region]. *Thesis for a Candidate of Economic Sciences Degree*. International University of Business and Law. Available at: <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/24c6a955-2d20-4ff4-b956-2d5a2bc483d4/content> [in Ukrainian].
2. Honchar, S.Y. (2021). Formuvannia modelei kredytno-investytsiinoi polityky v natsionalnii ekonomitsi [Formation of models of credit and investment policy in the national economy]. *Thesis for a Ph D*. International Lviv Polytechnic National University. Available at: <https://ena.lpnu.ua/items/bb3de69c-e257-4529-a51e-919be314cacf> [in Ukrainian].
3. Zhuk, V.M. (2019). Integhrovana zvitnistj: retrospektyva i perspektyva v Ukraini [Integrated reporting: a retrospective and perspective in Ukraine]. *Oblik i finansy*, 1(83), 20–27. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-20-27](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-20-27) [in Ukrainian].
4. Karpushenko, M., Linlin, T. (2021). Informatsiine zabezpechennia intehrovanoi zvitnosti [Information provision of integrated reporting]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky — Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 1. 53–55. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-10> [in Ukrainian].
5. Mamontova, N., Lutsyshyna, V. (2023). Intehrovana finansova zvitnist: osoblyvosti formuvannia ta perspektyvy vprovadzhennia [Integrated financial reporting: peculiarities of formation and prospects for implementation]. *Ekonomika*

ta pidpriemnytstvo — *Economy and Entrepreneurship*, 50, 163–172. https://doi.org/10.33111/EE.2023.50.MamontovaN_LutsyshynaV [in Ukrainian].

6. Opanasyuk, Yu. A. (2020). Metodolohichni osnovy otsyniuvannia investytsiinoi pryvablvosti rekreatsiinoho kompleksu miskykh ahlomeratsii [Methodological foundations of assessing the investment attractiveness of the recreational complex of urban agglomerations]. *Visnyk SumD U. Seriiia “Ekonomika” — Bulletin of Sumy State University. Economy*, 1, 16–24. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-2> [in Ukrainian].

7. Prodanchuk, M., Shevchuk, N., Godnyuk, I. (2024). Pryntsypy formuvannia intehrovanoi zvitnosti ahrarynykh pidpriemstv [Principles of integrated reporting of agricultural enterprises]. *Visnyk ekonomiky — Herald of Economics*, 1, 111–128. <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.01.111> [in Ukrainian].

8. Rzaeva, T., Havrysh, R. (2019). Napriamy otsinky investytsiinoi pryvablvosti rehionu ta yikh naslidky [Areas of assessment of the investment attractiveness of the region and their disadvantages]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky — Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, 4, 1, 151–155. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-151-155> [in Ukrainian].

9. Semenova, S., Spyrko, O. (2022). Osoblyvosti pidhotovky intehrovanoi zvitnosti yevropeyskykh kompanii. [Features of the preparation of the integrated reporting of european companies]. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Seriiia “Ekonomika i upravlinnia” — Economics and management: Collection of scientific works*, 52, 65–71. <https://doi.org/10.32703/2664-2964-2022-52-65-71> [in Ukrainian].

10. Semenchuk, L. I., Moroz, S. O. (2016). Investytsiina pryvablvist pidpriemstva ta metody yii otsyniuvannia [Investment attractiveness of the enterprise and its evaluation methods]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky — Global and National Problems of Economy*, 11, 898–901. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/186.pdf> [in Ukrainian].

11. Tomchuk, V. (2017). Intehrovana zvitnist: novyi etap u evoliutsii bukhhalterskoho obliku [Integrated reporting: a new stage in accounting evolution]. *Finansy, oblik, banky — Finance, accounting, banks*, 1(22), 170–180. Available at: <https://jfub.donnu.edu.ua/article/view/5026> [in Ukrainian].

12. Fesenko A. (2023). Henezys intehrovanoho zvituvannia zi staloho rozvytku [Genesis of integrated sustainability reporting]. *Ekonomika ta suspilstvo — Economy and Society*, 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-122> [in Ukrainian].

13. Chuienkov, A., Korol, S. (2023). Otsinka kapitaliv v intehrovanii zvitnosti [Capitals assessment in integrated reporting]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky — Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 4(51), 202–217. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.51.2023.4115> [in Ukrainian].

14. Sherstiuk, O. (2003). Kontrolno-analitychni aspekty otsinky investytsiinoi pryvablvosti torhovelnykh pidpriemstv [The Control-analytical aspects of estimation of investment attractiveness of trade enterprises]. *Thesis for a Candidate of Economic Sciences Degree*. Kyiv National Uninersity of trade and economics. Available at: https://www.researchgate.net/publication/382695990_Kontrolno-analiticni_aspekti_ocinki_investicijnoi_privablvosti_torgovelnih_pidpriemstv_Tekst_avtorefa_dis_kand_ekon_nauk_080604 [in Ukrainian].

15. Sherstiuk, O., Demianenko, T. (2023). Intehrovana zvitnist v konteksti informatsiinoho zabezpechennia biznesanalizu [Integrated Reporting in the Context of Information Support of Business Analysis]. *Oblik i finansi*, 4(102), 39–46. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-39-46](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-39-46) [in Ukrainian].

16. Shkromyda, V. V., Shkromyda, N. Ya., Gnatiuk, T. M. (2022). Intehrovana zvitnist u konteksti informatsiinoho zabezpechennia kliuchovykh steikkholderiv [Integrated reporting in the context of key stakeholder information support]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu — The actual problems of regional economy development*, 2, 18, 23–30. <https://doi.org/10.15330/apred.2.18.23-30> [in Ukrainian].

17. Bradford, M., Earp, J. B., Williams, P. F. (2017). Understanding sustainability for socially responsible investing and reporting. *Journal of Capital Markets Studies*, 1, 1, 10–35. <https://doi.org/10.1108/JCMS-10-2017-005>.

18. Houcine, A., Zitouni, M., Srairi, S. (2022). The impact of corporate governance and IFRS on the relationship between financial reporting quality and investment efficiency in a continental accounting system. *EuroMed Journal of Business*, 17, 2, 246–269. <https://doi.org/10.1108/EMJB-06-2020-0063>.

19. Integrated Reporting: International framework. Available at: <https://integratedreporting.ifrs.org/international-framework-downloads/>.

20. Palea, V. (2022). Accounting for sustainable finance: does fair value measurement fit for long-term equity investments? *Meditari Accountancy Research*, 30, 1, 22–38. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-07-2020-0965>.

21. Stefanescu, C. A. (2022). Linking sustainability reporting frameworks and sustainable development goals. *Accounting Research Journal*, 35, 4, pp. 508–525. <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2020-0196>.

22. Wahl, A., Charifzadeh, M., Diefenbach, F. (2020). Voluntary adopters of integrated reporting-evidence on forecast accuracy and firm value. *Business Strategy and the Environment*, Vol. 29., No. 6, pp. 2542–2556. <https://doi.org/10.1002/bse.2519>.

23. Zennaro, G., Corazza, G., Zanin, F. (2024). The effects of integrated reporting quality: a meta-analytic review. *Meditari Accountancy Research*, 32, 7, 197–235. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-09-2023-2175>.